

OSMAN BALCIĞIL

DANTE'NİN
İSTANBUL CEHENNEMİ



DESTEK YAYINLARI: 321

ROMAN: 90

DANTE'NİN İSTANBUL CEHENNEMİ / OSMAN BALCIĞİL

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumaloğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Editör: Ayten Koçal

Kapak Tasarım: İlknur Muştu

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Mart 2013 (2.000 Adet)

3. Baskı: Ağustos 2016

4. Baskı: Eylül 2017

5. Baskı: Nisan 2019

6. Baskı: Aralık 2020

Yayıncı Sertifika No: 13226

ISBN 978-605-4771-18-9

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkan.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari



Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul



OSMAN BALCIĞIL

DANTE'NİN İSTANBUL CEHENNEMİ

Cehennem'in en sıcak yerine kim gidecek biliyor musunuz?



Doğumunun 748. yılında, Dante'ye saygı...

OSMAN BALCIGİL

1955'te İstanbul'da doğdu. Ekonomi eğitimi gördü. Ulusal dergi, gazete ve televizyonların haber bölümlerinde muhabir, editör, yönetici olarak otuz yıla yakın çalıştı. Pek çok ödül aldı. Latin Amerikada yaptığı çalışmayla, 1988 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından "yılın gazetecisi" seçildi. Sürekli basın kartı sahibi.

www.osmanbalcigil.com

Çalışmaları,

Birikim Yayınları, 1977 -1980, yayınevi yöneticisi.

İletişim Yayınları, 1980-1983, yazar ve editör: *Yeni Gündem*, *Video Sinema*, *Tarih ve Toplum*, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*.

Cumhuriyet gazetesi ve dergisi, 1983-1985, yazılar, röportajlar ve Oxford mektupları.

Hürriyet, Hürriyet Pazar ve Tempo dergisi, 1986-1988, yazar, editör.

Hürriyet Production,1989, araştırmacı, yapımcı, koordinatör: "Hodri Meydan", "Tele-Vizyon", "Tempo", "Basın Kulübü" programları.

Show TV, 1993, haber müdürü, "Baş Sayfa" programı yapımcısı.

ATV, 1994, Haber Programları genel koordinatörü, "Üçüncü Sayfa", "41 Dakika" programlarının hazırlayıcı ve sunucusu.

Kanal 6, 1996, Haber Dairesi başkanı.

Star TV, 1996, haber müdürü, “Kırmızı Koltuk”, “Osman Balcıgil ile Gece Hattı”, “Dobra Dobra” programlarının hazırlayıcı ve sunucusu.

HBB TV, 1997-2000, Haber Dairesi başkanı, anchorman, “Şeytanın Avukatı” programının hazırlayıcı ve sunucusu.

Ottoman Medya, 2000’den itibaren, kurucu ortağı, iletişim danışmanı.

Araştırmaları,

Birleşmiş Milletler, Uluslararası Af Örgütü ve Ölüm Cezası,

Birikim Yayınları

1960 Anayasası Üzerine, Birikim Yayınları

İdamın Günlüğü, Onur Yayınları

Toplum: Layığı Bu Değil, Haziran Yayınları

Latin Amerika’nın Atar Damarları, Belge Yayınları

Romanları,

Ters Kanatlı Şahin, Şenocak Yayınları

Bilginin Efendisi, Destek Yayınları

Zerdüşt’ün Sırrı, Destek Yayınları

Dante’nin İstanbul Cehennemi, Destek Yayınları

Pisagor Tepkisi, Destek Yayınları

Mason Locasında Aşk ve Kılıç, Destek Yayınları

53. Risale, Destek Yayınları

Ela Gözlü Pars Celile, Destek Yayınları

**5 Nisan Perşembe
2012'de kutsal haftanın başladığı gün**

I

DÜNYA HALİ

Duran, yaklaşmakta olduğu üç genç müzisyeni dikkatle dinledi. Kontrbas, keman ve flütten oluşan üçlü gayet başarılıydı. “Belli ki eğitimlerini müzik üzerine yapıyorlar” diye düşündü. Yürüyen platformdayken cebinden çıkarmış olduğu metal paraları, fazla şakırdatmamaya özen göstererek, utangaç keman kutusuna bıraktı.

Genç adam trene doğru, ıslığında grubun seslendirdiği ve azalarak da olsa kulağına gelmeye devam eden Gresham’ın ünlü eseri *Rapsodi in Blue*’yla yürüdü. Platformlara inen merdivenlerin başına ulaşınca aşağıya baktı, yolcular koştuğuna göre çabuk olmalıydı.

Vagonun kapıları, tam da o trene atarken kapanmaya başladı. Saniyenin onda biri kadar gecikmiş olsa, iki kanadın arasında kalabilirdi. Sırtından beline doğru soğuk bir ter damlası süzülürdü. Yaşlıca bir adamın azarlayan gözlerle bakıyor olması da gösteriyordu ki az önce yine gereksiz yere risk almıştı. “Neyse” diye söylendi kendi kendine.

Metro istasyonlarının durak noktaları ile hareket halindeki trenin bulunduğu yeri işaret eden elektronik göstergeye baktı, daha epey yolu vardı. Bu arada, provanın yorgunluğu da kendini iyiden iyiye hissettirmeye başlamıştı. Bir yer bulup otursa fena olmayacaktı. Başını koridora doğru çevirip etrafa göz attı. Arayışını ta-

mamlayınca “Yuh” diye söylendi. Bu kadar da olmazdı. Kompartımandaki tek boş yer, günahı kadar sevmediği yönetmen Cebrail’in yanındı.

Cebraile ve Duran’a Dair

Anlaşılan, yönetmen de kendisi gibi provadan çıkar çıkmaz soluğu İstiklal Caddesi’nde almıştı. Yürüme konusunda kimse ayağına su dökemeyeceğine ve bacakları da yönetmeninkilerden en azından otuz santim uzun olduğuna göre, arkadaşları Cadde-i Kebir’i boydan boya koşmuş olmalıydı.

Düşünürken bile olsa, Cebrail ile arkadaş sözcüğünü bir arada kullanıyor olmaktan pek haz duymadı. Adında bile meymenet olmayan bu adamla arkadaş olmayı asla düşünmezdi. Yönetmenin sık kullanılmayan ismi üzerinde tekrar düşündü. Belli ki muhafazakâr bir aileden geliyordu ve Duran tutucu insanları ol-
dum olası sevmezdi.

Yaklaşık iki aydır tanıyor olmasına karşın, yönetmenin isminin tam da o anda aklına takılması şaşırtıcıydı. Neden daha önce hiç düşünmemişti bu konuyu? Vakit bulamamış olmalıydı. İşte, şimdi tam zamanı ve yeriydi! Tren perona girip internet bağlantısı tekrar sağlanınca, cep telefonunu kullanarak en iyi birkaç dostundan birincisi olan Google’a Cebrail’in anlamını nasıl bulabileceğini sordu. Cevap alabileceği bir sürü alternatif arasından, en iyi ikinci dostu olan Wikipedia’yı tıkladı.

Düşündüğü gibi çıkmıştı. Cebrail, İslam kökenli bir isimdi ve dört büyük melekten Hazreti Muhammed’e vahiy getirmekle görevlendirilmiş ol-
landı.

Acaba nereye gidiyordu, bay vahiy getirmekle görevlendirilmiş melek?

“Cehenneme gitse fena olmaz!” diye düşündü genç adam. Ve derhal “Şimdi saçmaladım” diye kızdı kendine.

Cehennem sözcüğü aklına, Cebrail ve bir grup arkadaşıyla *İlahi Komedya*'yı çalıştığı için gelmiş olmalıydı. Biraz suratsız olmakla beraber, aslında o kadar da kötü biri sayılmazdı yönetmen.

Öyleyse, neden onu düşünürken cehennem gelmişti aklına? Cennet de *İlahi Komedya*'ya dair bir kavram olduğu halde, neden cehennemi layık görmüştü Cebrail'e?

Bu yolla bir sonuca ulaşamayacağını anlayınca, meseleye başka bir açıdan yaklaşmaya karar verdi.

Acaba yönetmenle yolları başka bir nedenle kesişmiş olsa, arkadaş olur muydu?

Duran “Kesinlikle hayır” diye cevapladı bu soruyu da. Farklı noktalardan aynı sonuca ulaşmış olması içini rahatlattı. Kararını vermişti. Yönetmen Cebrail, oyuncu Duran'ın ahbaplık etmekten zevk alacağı türden biri asla değildi.

Verdiği karara karşın, beyni genç adamı rahat bırakmadı. Otomatige bağlamış gibi, Cebrail'le ilgili çalışmasını aralıksız sürdürdü.

Neden az önce öyle düşünmüştü?

Yönetmeni kendisine yakın bulmaması, onunla farklı sosyal kesimlerden geliyor olmalarına bağlı olabilir miydi?

Yoksa sadece eğitimleri farklı olduğu için mi onu itici buluyordu?

Veya bin yıllık kentli geçmişi miydi, köy kökenli Cebrail'e yakınlık duymasına engel olan?

Beyni sorulara yeni sorular eklerken, genç adam trenin penceresinden kendisini gözleyen suretine daha dikkatli baktı. Bakışlarında kibir okudu. Acaba kibir miydi Cebrail'le arasına mesafe koymasına yol açan neden?

İşte yine cevap değil soru türetmişti!

Bu durumda, en iyisi, düşünce ve davranışlarını gerektiğinden fazla sert bulduğu zamanlarda oynadığı oyuna başvurmak olacaktı.

“Oğlum Duran” diye seslendi trenin camındaki suretine, “söyle bakalım, Cebrail’le arkadaş olmak düşüncesi seni neden bu kadar rahatsız ediyor?”

Camdaki suretten genç adama geri dönen acı bir tebessüm oldu.

Arkadaş ve Cebrail kelimelerini yan yana telaffuz ederken duyduğu rahatsızlığın nedeni, besbelli kibriydi. Genç adam kararını verdikten sonra tekrar yönetmene doğru baktı. Neyse ki Cebrail henüz kendisini fark etmemiş, özellikle de camdaki suretiyle itişen haline tanık olmamıştı.

Sihirli Kitap

Tren Osmanbey metro istasyonuna yaklaşırken, Cebrail yerinden kalkıp orta kapıya doğru hareketlendi. Böylece, Duran’a sırtını dönmüş oldu.

Genç oyuncu, fırsattan istifade boş koltuğa süzüldü. Oturur oturmaz koltuğun yan tarafında bir kitap gördü. Trenden inmek için yerinden kalkarken Cebrail düşürmüş olmalıydı. Kitabı alıp yetiştirebilir miyim diye süratle başını kaldırdı. Yönetmen çoktan kapıya ulaşmıştı. Seslenmek istediye de beceremedi.

Tren durdu, otomatik kapı açıldı, yönetmen Cebrail platforma atladı.

Duran etrafına bakındı, kimsenin kitapla ilgilendiği yoktu. Gayrı ihtiyari uzanıp aldı ve dizlerinin üzerine koydu.

Çıkışa doğru yürüyüşünü sürdüren Cebrail, az önce indiği tren yanından geçerken gözünün ucuyla içeri baktı. Gördüğü hoşuna gitti, gülümsedi. Kitap elinde olduğuna göre, Duran zokayı yut-

muştı. Tren gözden kaybolunca çıkışa gitmek yerine platformun öteki yakasına geçti ve Taksim istikametine geri dönmek için beklemeye başladı.

Duran, yönetmenin bilinçli olarak geride bıraktığı *İlahi Komedya*'nın sayfalarını çevirmeye başlamıştı bile.

Genç adam yolculuğu süresince kitabı gözden geçirdi. Levent istasyonunda inerken cebine koyduysa da *İlahi Komedya*'nın içinde gördükleri zihnini esir almış gibiydi. Evine ulaşınca kadar kitabı aklından çıkaramadı.

Pisani Ailesi

Duran, ailesiyle birlikte yaşadığı evin kapısından girer girmez annesiyle burun buruna geldi. Bayan Pisani kızgın bir yüz ifadeyle karşıladı oğlunu:

“Akşam ayını 20.00’de. Acelem olduğunu biliyorsun. Masada seni bekliyoruz. Hareketlen biraz!”

Duran annesine, bir hoş geldin deseydin dercesine “Hoş bulduk!” diye karşılık verdi. Anorağını portmantoya asarken, trende bulmuş olduğu kitabı cebinden çıkardı ve koşarak odasına çıktı.

Genç oyuncu banyoda geçirdiği tüm zamanı *İlahi Komedya*'nın az önce eline geçen kopyasını düşünmeye ayırdı. Kitap tüm benliğiyle kendisini teslim almış gibiydi. Lise yıllarından itibaren İtalyanca'sını ve Türkçe'sini ezbere bildiği eserin bir gün kendisini böylesine derinden etkileyebileceği daha önce hiç aklına gelmemişti.

Duran salona inerken, köşedeki sehpa da tarot açan babasına “Yine mi tarot?” diye takılırken, masada bir eksik olup olmadığını kontrol eden annesine “Mutfaktan gelecek bir şey var mı?” diye sorarken bile, Dante'nin ünlü eserinin az önce eline geçen kopyasını düşündü.

Nasıl olmuştu da Osmanbey-Levent arasında sadece on dakika süreyle gözden geçirmesine karşın, eserin bu kopyası kendisini böyle derinden etkilemişti?

Genç adam “Muhteşem bir el yazısıyla eserin hemen her yerine alınmış notlar olmalı. Özellikle de kapağın hemen arkasında yazılı olan” diye cevapladı kendine sorduğu bu soruyu.

Annesi yemek servisi yaparken, genç adam daha fazla dayanmayıp ayağa kalktı. Babasının şaşkın bakışları arasında “Şimdi geliyorum!” diyerek odasına koştu, elinde *İlahi Komedya*’yla geri dönüp masadaki yerine oturdu.

Duran yemeğinden birkaç kaşık aldıktan sonra, annesinin ve babasının yüzlerine baktı, kendisini izlediklerinden emin olunca masanın üzerine koymuş olduğu kitabın kapağını kaldırdı ve arkasındaki cümleyi teatral bir sesle okudu:

“Visita Interiora Terrae Rectificando Invenies Occultum Lapidem.”

“Dünyanın Derinliklerini Ziyaret Et”

Oğlu okumasını tamamlayıp *İlahi Komedya*’yı kendisine uzatınca, orta yaşlarını çoktan geride bırakmış Bay Pisani, gömlek cebinde taşıdığı yakın gözlüğünü taktı, kitabın kapağını kaldırdı ve derhal oğlunun beklediği tepkiyi verdi:

“Muhteşem bir el yazısı! Kitabın sahibi kaligraf mıdır nedir?”

Duran babasına cevap vermedi, sadece başını sallamakla yetindi.

Kırmızı yanakları ve masaya baskı yapan göbeğiyle yemeye ve içmeye düşkün olduğunu ele veren Bay Pisani, sağ elinde tuttuğu kitabı sol eline aktardı, şarap kadehine hamle edip hatırı sayılır bir yudum aldı. Sıra ondaydı. Az önce oğlunun okumuş olduğu yazıyı, yüksek sesle bir kez de o okudu.

“*Visita Interiora Terrae Rectificando Invenies Occultum Lapidem.*”

Bay Pisani, okuması biter bitmez kitabı ve kadehi masanın üzerine dikkatle yerleştirdi, arada bir yaptığı gibi, sol elinin işaretparmağıyla, sağ elini süsleyen yüzüğü işaret etti ve “Ben bu kelimeleri, yan yana daha önce de görmüştüm” dedi.

Eşi ve oğlu adamın ne demek istediğini gayet iyi anlamışlardı.

“Gizli ilimler meselesi” dedi Bayan Pisani müstehzi bir edayla. Duran gülümsedi.

Adam başını salladı. “Siz alay edin!” diye cevapladı eşini ve oğlunu.

Bay Pisani alınmış gibi davrandıysa da lafı uzatmadı. Yüksek sesle düşünmeye başladı.

“Visita, aldığın Latince derslerden senin de hatırlayacağın üzere, ziyaret etmekten geliyor. Burada ‘ziyaret et’ anlamında kullanılmış... Interiora ise ‘derinlik’...”

Yaşlı adam Terra'nın karşılığını da söyleyecekti ki vazgeçti. Kelimeleri tek tek bulmasının işe yaramayacağını, hepsinin birden ifade ettikleri anlamı çözmesi gerektiğini biliyordu. Başını kitaptan kaldırdı, adı kadar aşına olduğu cümleyi hatırlayamamak canını sıktı. Başını oğluna döndürüp azarlar gibi konuştu:

“Uğraştırma beni, git şu *Gizli Bilimler Ansiklopedisi*'ni getir kitaplıktan. Kelimeleri tek tek çözsük de işe yaramaz. Kısa olmakla beraber, derinliği olan ezoterik bir cümle bu. Anlamını ezberliyordum ama unuttum. Hafızam giderek zayıflıyor. Getir de bakalım şu ansiklopediye...”

Yaşlı adam, sözlerini tamamlayamadan eşinin tepkisiyle karşılaştı. Kendisinin tersine, oğlu gibi ince uzun vücut ve yüz hatlarına sahip Bayan Pisani, gerektiğinde sertleşmeyi ve sertliğini görüntüsüyle uyumlu hale getirmeyi gayet iyi becerirdi:

“Katiyen olmaz! İkiniz de saat 20.00’de ayinde olmam gerektiğini biliyorsunuz. Gelmeyeceğiniz yetmiyormuş gibi bir de yemeğin tadını kaçırmayın. Zaten tiyatro provası yüzünden masaya oturmamız gecikti.”

II

“DAMITIRKEN GİZLİ TAŞI BULACAKSIN”

Pisaniler akşam yemeğine otururken, Gizem Tünel'deki Cafebar'a sadece birkaç adım uzaklıktaydı.

Yönetmen Cebrail, genç oyuncunun kitabı aldığından emin olur olmaz güzel kıızı aramış, her zaman gittikleri mekâna davet etmişti.

Omuzlarını açıkta bırakan siyah, dar, mini elbisesi ve elinde taşıdığı parlak kırmızı trençkotuyla Gizem'in Cafebar'a girişi muhteşem oldu.

Buluşma yerine yarım saat kadar önce gelip, kafe kısmında bulunan koltuk takımından bilinçli olarak kanepeyi tercih eden Cebrail, yüksek ökçelerin üzerinde kendisine doğru yürüyen Gizem'e, hızlanan kalp atışlarını kontrol altına almaya çalışarak baktı.

Güzel kıız, trençkotunun rengiyle uyumlu iskarpinlerinin üzerinde, ona doğru bir kuğu gibi süzülüyordu.

Yönetmen “Merhaba” diyen Gizem'e, tüm hazırlığına rağmen ezberi bozulmuş gibi baktı. O kadar dağılmıştı ki ayağa kalkması gerektiğini son anda akıl edebildi.

Cebrail toparlanmaya çalışırken, güzel kıız trençkotunu geniş koltuğun kenarına iliştiirdi ve ilk sorusunu ayakta sordu:

“Nasıl gitti?”

Yönetmen mümkün olduğunca kısık sesle cevapladı soruyu:

“Bu sefer becerdim. Sıra sende.”

Gizem “Demek sahneye çıkma zamanım geldi” derken yönetmenin yanına oturdu.

Cebrail tedirgin bir ses tonuyla “Evet!” diyerek cevapladı güzel kıızı. Ve hemen, az öncekinin tersine o yaklaştı Gizem’e. Güzel kıızdan yayılan koku, kıyafeti kadar baş döndürücüydü. Sesinin titreyeceğini hissettiği için, iyice kısık sesle konuşmaya karar verdi:

“Planın başarısı, yapılacak zamanlamaya ve rollerin iyi oynanmasına bağlı.”

Durumu kurtarmıştı yönetmen. Sesi, kıızın güzelliğinden aşırı derecede etkilendiğini ele vermeyecek kadar düzgün çıkmıştı. Devam edebilirdi.

Önce, aslında ikisinin de bildiği lafları etti ve neden uzunca bir süredir *İlahi Komedya*’nın çok özel bir kopyasını yine çok özel bir yöntemle Duran’a intikal ettirmeye çalıştığını anlattı.

Sonra, kritik sınır olan 5 Nisan gününde, tam da istedikleri şekilde kitabın oyuncunun eline geçmiş olduğuna vurgu yaptı.

Cebrail susunca, konuşma sırası Gizem’e geldi. O da tıpkı Cebrail gibi önce ikisinin de bildiği lafları etti. Geçmişte yaşadıkları zorlukları bir kenara bırakıp, ileriye bakmaları gerektiğini söyledi. Ona göre önemli olan, oyuncunun bugün itibarıyla zokayı yutmuş olmasıydı. Ama yine de bakalım her şey istedikleri gibi gelişecek miydi? Güzel kıız “Umarım, gerisi bir çorap söküğü gibi gelir” diyerek sözlerini tamamladı.

Yönetmen “En azından şimdilik, işler yoluna girmiş gibi görünüyor” dedi kıızın bu dileğine karşılık.

Gizem onu başını sallayıp, gülümseyerek cevapladı:

“Duran’ın zokayı yutup yutmadığını bu gece anlayacağız. Eğer Cafebar’a gelirse, yuttuğundan emin olabiliriz.”

Gizem’in bu sözleri Cebrail’in tedirgin olmasına yol açtı. “Bekleyeceğiz ve göreceğiz” dedi. Baştan itibaren titremesin diye kısık tuttuğu ses tonunu, yine aynı nedenle bu kez gereğinden fazla yükseltti. Duran’ın eline geçmiş *İlahi Komedya*’ya kendi eliyle düştüğü notu, her bir kelimesine vurgu yaparak ezbere okudu: